

Jopie van Zanten-van der Hoeven

Johanna (Jopie) van der Hoeven is geboren op 4 mei 1918 Djokjakarta, NOI. Ze was de dochter van Johan Hendrik Abraham van der Hoeven en Maria Lambertha Francisca Menting.

Jopie zat in haar jeugd bij Scouting en werd Oehoe (hoofdleidster) bij de kabouters afdeling Zeist van het NPG. Al voor 1924 kende Zeist de padvindsters. Binnen deze gemeente bestond toen geen organisatie, daarom waren deze leden aangesloten bij de afdeling Utrecht. In 1924 werd echter officieel een Zeister afdeling van het Nederlands Padvindsters Gilde opgericht door enkele enthousiaste dames. Met name was mevrouw Gouverne de stuwende kracht. Een clubhuis was er niet. De bijeenkomsten werden gehouden bij de ouders van de kinderen thuis, later in een brandweerhuisje, in de orangerie van een buitenhuis, in het theehuis van de burgemeester (toen nog aan de Boulevard), in een koetshuis van Heerenwegen, kortom op alle mogelijke plaatsen.

Op 7 september 1939 trouwde ze met Henri (Hans) van Zanten (3 februari 1918, Zeist). Ook Hans zat bij Scouting. De vader van Hans schrijft over de bruiloft; *“Kabouters hielden haar met bloemen versierde stokken als een haag omhoog toen haar Oehoe, van wie ze eenige dagen tevoren afscheid hadden genomen, de Raadhuistrappen op schreed. Want ook de bruid had een plaats ingenomen in 't Zeister Padvindstersleven en hier was het keerpunt tussen het verleden en de toekomst”*

Eind september 1939 werd Hans uitgezonden naar Nederland-Indië en Jopie ging mee. Hans werd geplaatst in Magelang, en het getrouwde stel ging er wonen in het huis wat ze werd toegewezen. Hij werkte bij het KNIL en was 1e luitenant bij de marechaussee. Op 24 september 1940 werd in het ziekenhuis van Magelang hun dochtertje geboren, dat ze Marjolijn noemden. Vervolgens werd Hans en zijn gezin op 21 februari 1941 overgeplaatst naar Atjeh. Hans had dit altijd gewild, volgens zijn vader geïnspireerd door de boeken die hij las over de oude Atjehhelden, van Van Heutz, Cristoffel, Swart, e.d.

Op 8 december 1941 werd Japan de oorlog verklaard. De spanning nam toe en dat was ook te merken aan de opdrachten die Henri kreeg, keer op keer verplaatste hij naar andere plaatsen in Atjeh. Jopie kon hem slechts af en toe zien. Op 9 maart 1942 ontmoetten zij elkaar nog in Medan, terwijl Jopie op weg was naar Brastagi, waar zij voorlopig met het kind een toevlucht zou zoeken. Dit is de laatste avond geweest, dat ze elkaar in vrijheid ontmoet hebben. Zijn vader schijft; *“Hij was zeer ernstig dien dag, vertelde zijn vrouw ons. Wij zagen terug op alles wat we genoten hadden en hij wees haar op de ernst van hun afscheid. “In 't vervolg gaat mijn soldatenplicht en eer boven alles”, zei hij, “en jij en Marjo op de tweede plaats”*. Jopie ging wonen in Brastagi, waar ze van 9 maart tot 6 april in een pension woonde.

Op 16 april werd ze door de Japanners geïnterneerd in de Plantersschool. Ze woonde daar met haar dochter in 'Het Babynest'. Brastagi was een gemengd Japans interneringskamp op Noord-Sumatra, 60 km ten zuiden van Medan aan het Toba-meer. Het kamp was ondergebracht in het gebouwencomplex van de Planters School Vereeniging Brastagi. De vrouwen en kinderen die op de hoogvlakte rondom Brastagi en Kaban Djahe verbleven en enkele oudere mannen werden geïnterneerd in de kostschool waar normaal accommodatie was voor 200 kinderen. De kampleiding was Nederlands. Op 16 april 1942 opende het kamp en waren er 939 mannen, vrouwen en kinderen gevangen. Na de eerste chaotische weken vond iedereen een plekje. Vrouwen en meisjes sliepen bij elkaar in de voormalige klaslokalen en kinderslaapzalen, jongens ouder dan 8 jaar sliepen apart. Het kamp bestond uit een groot hoofdgebouw, rondom een binnentuin gebouwd, met aan de ene kant de lagere school en het kleinere H.B.S. gebouw. Aan de andere kant van het hoofdgebouw stond het nieuwe meisjeshuis, ziekenhuis en het z.g. straatje, waar een aantal gebouwde huisjes voor de onderwijzers waren, een voetbalveld en een klein park, het Vondelpark. In het kamp waren verschillende Scoutinggroepen actief. Op een gegeven moment was Scouting zo populair dat er 3 jongenstroepen, 4 welpenhordes, 3 meisjestroepen, 4 kabouterkringen en een pionierstersstam waren, samen ruim 450 leden. Het is niet duidelijk of Jopie en haar kinderen hier ook actief waren.

Medio juni 1945 sloot het kamp en werden 1347 vrouwen en kinderen naar kamp Aek Pamienke III gebracht. Het kamp Aek Pamienke bestond uit drie afzonderlijke kampcomplexen midden tussen de rubberbossen aan de spoorlijn van Medan naar Rantau Prapat, tussen het station Aek Pamienke en het plaatsje Bandar Doerian. De kampen waren omheind met prikkeldraad. De mensen waren ondergebracht in barakken (sommigen spreken van koeliehuysjes) in open plaatsen in de jungle, gemaakt van stokken en planken met een atap-dakbedekking. Na de overgave van de Japanners op 15 augustus was pas 25 augustus de dag dat de gevangenen echt vrij waren.

Haar man werd actief in het verzet en werd uiteindelijk gevangen genomen. Voordat hij ter dood veroordeeld werd zagen hij Hans en Jopie elkaar nog één keer. Jopie werd met haar dochter uit Brastagi gehaald en naar Medan gebracht, waar ze plotseling tegenover haar toen gevangen man kwam te staan. Ze mocht hem daar tien minuten (onder toezicht) spreken en werd daarop weer weggeleid. Op 25 oktober 1943 te Fort de Kock werd Van Zanten ter dood gebracht.

Na terugkomst in Nederland hertrouwde Jopie met Baron Gustaaf Willem Hendrik van Imhoff, op 3 augustus 1946 in Zeist en kreeg ze de titel baronesse.

Ze overleed 2 november 2010 in Haarlem.

Meer informatie

[Historie - Prinses Amalia Groep](#)

['Joyce in Lunteren, 1956' | Java Post](#)

[Levensgeschiedenis van zijn zoon H van Zanten, 1^e Lt marechaussee Atjeh 1946 in Indische collectie NIOD](#)

[Descendants of Baron Mr. Gustaaf Willem van Imhoff \(1767-1830\) \(brigittegastelancestry.com\)](#)

[BRASTAGI \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

Brastagikamp bewoners – namen en gegevens uit de periode 16 april 1942 tot 24 augustus 1945.

[Henri van Zanten \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)

[Johanna van der Hoeven \(1918-2010\) » Stamboom Abbring » Genealogie Online](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.